

**MODALITĂȚI DE CUANTIFICARE A
PERFORMANȚELOR DIN SISTEMUL
BANCAR ROMÂNESC**

Loredana CIURLĂU
Universitatea „Constantin Brâncuși” din
Târgu Jiu

Rezumat:

În contextul globalizării și al integrării europene, scopul esențial al managementului băncilor constă în alegerea celor mai eficiente modele de profitabilitate, care vizează posibilitățile de acoperire a plasamentelor cu resurse proprii, la nivelul fiecărei unități de lucru.

Majorarea volumului de resurse și plasamente și diversificarea ofertei de produse și servicii, au condus la preocupări permanente ale băncilor pentru rezolvarea calitativă, în sensul stabilirii modalităților de optimizare și cuantificare a realizărilor și structurii portofoliului de resurse și plasamente, în scopul obținerii unor performanțe superioare, elaborându-se în acest sens, modele de analiză și urmărire a profitabilității bancare.

Cuvinte cheie: resurse, performanțe superioare, profit, banci.

Profitul reprezintă principala sursă din care băncile își constituie fonduri de rezervă, contribuind în acest fel, la îmbunătățirea capitalizării băncii, protejându-le față de eventualele pierderi înregistrate în exercițiile financiare.

Profitul reprezintă obiectivul esențial al întreprinzătorului bancar, urmărit de-a lungul activității de management, cumpănind cu maximă prudență angajările pentru procurarea surselor și apoi utilizarea acestora prin acordarea de credite, toate în același timp cu monitorizarea tuturor riscurilor posibile.

Pentru a evidenția interdependențele în evoluția performanțelor bancare și pentru a evidenția principalele modalități de acțiune pentru îmbunătățirea acestora, profitul, ca

**MODALITIES OF QUANTIFICATION
OF THE PERFORMANCES FROM THE
ROMANIAN BANK SYSTEM**

Loredana CIURLĂU
„Constantin Brâncuși” University of Târgu
Jiu

Abstract:

In the context of the globalisation and of the European integration, the essential purpose of the banks management consists in the choice of the most efficient profitability models, which aims the possibilities of covering the investments with own resources, at the level of each working unit.

The increase of the resources and investments volume and the diversification of the products and services offer, lead to permanent preoccupation of the banks for the qualitative resolution, in the sense of the establishment of the modalities of optimisation and quantification of the achievements and structure of the resources and investments portfolio, in order to obtain some superior performances, elaborating in this regard, models of analysis and pursuit of the banking profitability.

Key words: resources, superior performances, profit, banks

The profit represents the main source and of which banks constitute their reserve funds, contributing thus, to the improvement of the capitalisation of the bank, protecting them from the possible losses registered in the financial exercises.

The profit represents the essential objective of the banking undertaker, followed along his management activity, weighing with maximum prudence the employments in order to procure the sources and then use them by granting credits, all at the same time to the monitoring of all the possible risks.

In order to point out the interdependences in the evolution of the banking performances and in order to point out the main action modalities for their

sumă în expresie absolută, trebuie raportat la principalele lui determinante, rezultând un set de indicatori.

Instrumentele de analiză și apreciere a profitului, deși au o aplicabilitate cu caracter general, în domeniul bancar se remarcă printr-o serie de particularități, deoarece veniturile și cheltuielile au un comportament specific.

Principalii indicatori utilizați în aprecierea performanțelor bancare sunt:

a) Rata rentabilității financiare: reprezintă cea mai semnificativă expresie a profitului, indicând acționarilor eficiența investițiilor pe care le-au făcut în activitatea bancară.

$$\text{rata rentabilității financiare} = \frac{\text{profitul net}}{\text{capital propriu}} \times 100$$

Profitul net se determină prin deducerea din profitul global, a impozitului aferent.

Rata rentabilității financiare este un indicator de mare expresivitate, generând o serie de aspecte precum eficiența operațională și efectul de pârghie.

b) rata rentabilității economice: reprezintă efortul băncii de a utiliza resursele financiare și reale ale ei, pentru a genera profit.

$$\text{rata rentabilității economice} = \frac{\text{profit net}}{\text{total active}} \times 100$$

c) efectul de pârghie: determină gradul de utilizare a resurselor suplimentare care pot avea ca efect creșterea rentabilității financiare a capitalului propriu.

$$\text{efectul de pârghie} = \frac{\text{total active}}{\text{capitaluri proprii}} \times 100$$

cu cât ponderea capitalurilor proprii este mai mare, cu atât efectul de pârghie este mai mic.

d) Rata profitului (Rpr) reprezintă principalul indicator de analiză, atunci când se urmărește reducerea costurilor bancare.

improvement, the profit, as sum in an absolute expression, must be reported to the main determinants, resulting a set of indicators.

The instruments of analysis and appreciation of the profit, although have an applicability with general character, in the banking domain a series of particularities are remarked, because the incomes and the expenses have a specific behaviour.

The main indicators used in the appreciation of the bank performances are:

a) The rate of the financial profitability: represents the most significant expression of the profit, indicating to the share-holders the efficiency of the investments they made in the banking activity.

$$\text{the rate of the financial profitability} = \frac{\text{net profit}}{\text{own capital}} \times 100$$

The net profit is determined through the deduction from the global profit, of the afferent tax.

The rate of the financial profitability is a indicator of great expressivity, generating a series of aspects as the operational efficiency and the lever effect.

b) the rate of the economic profitability: represents the effort of the bank to use its financial and real resources, in order to generate profit.

$$\text{the rate of the economic profitability} = \frac{\text{net profit}}{\text{total assets}} \times 100$$

c) the lever effect: determines the degree of use of the supplemental resources which can have as effect the increase of the financial profitability of the own capital.

$$\text{the lever effect} = \frac{\text{total assets}}{\text{own capitals}} \times 100$$

The greater the weight of the capitals, the smaller the lever effect.

d) the profit rate (Rpr) represents the main analysis indicator, when the reduction of

$$\text{rata profitului} = \frac{\text{profit net}}{\text{venituri totale}} \times 100$$

Mărimea acestui indicator depinde în primul rând de raportul între veniturile și cheltuielile bancare și în al doilea rând de structura veniturilor și costurilor bancare. Se estimează pentru viitor ca acest

e) Gradul de utilizare a activelor (GUA) depinde de mărimea ratei dobânzii pe piață și de structura activelor bancare.

Maximizarea acestui indicator se realizează prin creșterea ponderii activelor ce aduc cele mai mari venituri, pentru un nivel dat al ratei dobânzii pe piață. Aceste active sunt și cele mai riscante: creșterea ponderii lor implică și o creștere a nivelului de risc bancar.

Modelul DuPont analizează performanțele bancare prin compararea riscului cu profitul obținut de bancă, prin balansarea câștigurilor cu pierderile rezultate în urma producerii riscului.

Primul stadiu al analizei unește **rentabilitatea capitalului propriu** determinată în contabilitate (**ROE**) cu **randamentul activelor (ROA)** și cu **multiplicarea capitalului**.

Managementul performanței prin indicatori în sine are un conținut informațional limitat, având nevoie de norme sau standarde de comparație cu bănci similare pe anumite intervale de timp.

Rentabilitatea capitalului propriu (ROE) măsoară profitabilitatea din perspectiva acționarului și nu se confundă cu profitabilitatea investiției, măsurată prin dividende și prin aprecierea cotației la bursă.

Modelul ROE conține trei modalități de măsurare a profitabilității:

- rentabilitatea capitalului propriu;
- rentabilitatea activelor;
- marja profitului.

Un prim aspect îl constituie alternativa organizării și conducerii performanței bancare la nivelul întregii bănci sau asigurarea ei la fiecare verigă organizatorică. Este benefică organizarea performanței pe fiecare unitate

the banking costs is intended.

$$\text{the profit rate} = \frac{\text{net profit}}{\text{total incomes}} \times 100$$

The size of this indicator depends first of all on the report between the banking incomes and expenses and second of all on the structure of the banking incomes and costs. It is estimated for the future that this

e) degree of use of the assets (GUA) depends on the size of the market interest rate and on the structure of the banking assets.

The maximization of this indicator is made through the increase of the weight of the assets which bring the highest incomes, for a given level of the market interest rate. These assets are the most risky: the increase of their weights supposes also an increase of the banking risk level.

The DuPont model analyses the banking performances through the comparison of the risk to the profit obtained by the bank, by balancing the gains with the losses resulted upon the production of the risk.

The first stage of the analysis unites **the profitability of the own capital** determined in the accountability (**ROE**) to **the efficiency of the assets (ROA)** and to **the multiplication of the capital**.

The management of the performance through the indicators alone has a limited informational content, requiring norms or standards of comparison to similar banks on certain time intervals.

The profitability of the own capital (ROE) measures the profitability from the perspective of the share-holder and it is not mistaken to the profitability of the investment, measured through dividends and by association to the speculation quotation.

The ROE model contains three modalities of measuring the profitability:

- the profitability of own capital;
- the profitability of the assets;
- the margin of the profit.

A first aspect is the alternative of organisation and management of the banking

bancară.

Un al doilea aspect constă în modul de concepere a planificării, determinării, analizei și corecțiilor aduse performanțelor băncii, prin constituirea unor modele de exprimare a performanței bancare.

Modelele de profitabilitate includ toate veniturile - dobânzi, comisioane, taxe, alte *venituri* - și toate *cheltuielile* - dobânzi, salarii, echipamente, amortizarea activelor, provizioane pentru credite și pierderi - ce revin fiecărui centru de profit.

Un rol important al **modelului de profitabilitate** este acela al soluționării costului resurselor.

Determinarea profitabilității pe centre de profit ar trebui să rezulte din datele de bilanț. În condițiile sistemului bancar românesc, banca are un singur bilanț centralizat, înregistrările contabile nu permit localizarea tuturor costurilor și veniturilor la locul în care se produc.

Modelul are rolul de a soluționa acest neajuns și de a permite determinarea profitabilității la fiecare unitate bancară, însă nu se poate anticipa un rezultat mulțumitor fără informatizarea totală a băncilor.

Analiza indicatorilor de eficiență ai băncii generează decizii de mare importanță pentru evoluția viitoare a băncii și pentru performanța acesteia.

Literatura de specialitate și practica bancară au pus în evidență o serie de *indicatori economico-financiari* pe care băncile îi calculează și utilizează.

I. După scopul urmărit, aceștia se clasifică în trei mari categorii:

 pentru evaluarea gradului de încadrare în limitele de prudențialitate stabilite de Banca Centrală sau de bancă însăși, precum și pentru evaluarea propriilor performanțe;

 pentru evaluarea performanțelor clienților nebancari potențiali;

 pentru evaluarea performanțelor băncilor corespondente pentru care banca urmează să acorde limite de risc.

II. După frecvența calculării, se disting anumite tipuri de indicatori:

performance at the level of the entire bank or its insurance at each organisational link. The organisation of the performance on each bank unit is beneficial.

A second aspect consist in the manner of conception of the planning, determination, analysis and corrections brought to the bank, through the constitution of some models of expression of the banking performance.

Models of profitability include all the incomes – interests, commissions, fees, other *incomes* – and all the *expenses* – interests, wages, equipments, the amortisation of assets, provisions for credits and losses – which come to each profit centre.

An important role of the **profitability model** is that of solving the cost of the resources.

The determination of the profitability on profit centres should result from the balance data. In the conditions of the Romanian banking system, the bank has a single centralised balance, the accounting registrations do not allow the localisation of all their costs and incomes on the spot they are produced.

The model has the role to solve this misfit and allow the determination of the profitability on each bank unit, however we cannot anticipate a satisfying result without totally inform the banks.

The analysis of the efficiency indicators of the bank generate very important decisions for the future evolution of the bank and for its performance.

The specialty literature and the banking practice pointed out series of *economical-financial indicators* calculated and used calculate and use.

I. Upon the pursued purpose, they are classified in three great categories:

 for the evaluation of the degree of situating within the prudențiality limits established by the Central Bank or by the bank itself, and also for the evaluation of its own performances;

 for the evaluation of the potential non-banking clients' performances;

cu frecvența de calcul operativă de genul pozițiilor valutare (pe bănci, pe valute), nivelul rezervei minime obligatorii efective;

cu frecvența de calcul zilnică: lichiditatea efectivă, costul surselor atrase, pragul de rentabilitate a activității de creditare, profitabilitatea operațiunilor speculative;

cu frecvența periodică: se înscriu aici toți indicatorii de evaluare a performanțelor proprii, precum și ale partenerilor (clienții băncii).

În practica bancară se utilizează indicatori economico-financiar care sunt cvasiunanim acceptați și urmăriți. O parte s-au impus sub forma unor cerințe ale actelor normative, în timp ce alții reprezintă un instrument eficient de comensurare a performanțelor unei bănci.

Scopul calculării indicatorilor economico-financiar este de a încadra activitatea băncii în strategia axată pe performanță financiară, prudențialitate, agresivitate, restricții legale și concurențiale.

În scopul declarat al protejării intereselor deponenților și asigurării funcționării activității bancare, s-au stabilit norme legale consimțite de bănci. Astfel de reglementări la nivel internațional s-au făcut de către Comitetul Bancar de la Basel și au fost adoptate de majoritatea țărilor din întreaga lume.

Manifestarea efectelor crizei financiare, în special spre final de an, a atras numeroase critici. Structura simplistă de finanțare, scumpirea dobânzilor și incapacitatea de a anticipa efectele crizei au fost principalele motive de depunere a băncilor românești.

Alte modele privind performanțele bancare, sunt bazate pe:

ratele de exploatare (costul mediu al depozitelor, randamentul mediu al creditelor, marja credite/depozite);

ratele de structură;

ratele de gestiune.

ROE a înregistrat un nivel ușor inferior în anul 2007 (11,44% în 2007 față de 11,67% în 2006), în condițiile unei dinamici

for the evaluation of the performances of the correspondent banks for which the bank is to grant risk limits.

II. Upon the frequency of the calculation, certain types of indicators can be distinguished:

with the operative calculation frequency of the foreign currency kind (on banks and foreign currency), the level of the effective mandatory minimum reserve;

with the daily calculation frequency: the effective liquidity, the cost of the drawn sources, the threshold of profitability of the crediting activity, the profitability of the speculative operations;

with periodical frequency: here are inscribed all the indicators of evaluation of own performances, and also of the partners (clients of the bank).

In the banking practice there are used economical-financial indicators which are quasi-unanimously accepted and followed. A part was imposed under the form of a demand of the normative acts, while others represent an efficient instrument of commensuration of the performance of a bank.

The purpose of the calculation of the economical-financial indicators is to include the activity of the bank focused on financial performances, prudențialitate, aggressiveness, legal and competitive restrictions.

In the stated purpose of protection of interests of the depositors and the insurance of the functioning of the banking activity, there were established legal norms consented by the banks. Such regulations at international level were made by the Banking Committee from Basel I and they were adopted by most of the countries from the entire world.

The manifestation of the effects of the financial crisis, especially towards the end of the year, drawn many critics. The simplistic financing structure, the endearment of the interests and the incapacity to anticipate the effect of the crisis were the main reasons of downgrade of the Romanian banks.

Other models regarding the banking performances, are based upon:

comparabile a profitului net cu cea a capitalului propriu. Analiza ROE pe baza factorilor determinanți, folosind descompunerea **DuPont**, relevă o ușoară deteriorare a remunerării capitalului bancar ca rezultat al diminuării capacității activelor de a genera profit, de la 1,46% în anul 2006 la 1,3% în anul 2007, în condițiile în care creșterea efectului de pârghie de la 7,97 în anul 2006 la 8,82 în anul 2007, a compensat doar parțial reducerea consemnată la nivelul ratei rentabilității economice (ROA).

O analiză mult mai complexă asupra nivelului de performanță al instituțiilor bancare, corelat cu riscul pe care acestea și-l asumă în desfășurarea operațiunilor specifice îl oferă **sistemele de rating** (CAMEL și CAAMPL), care evaluează performanțele unei bănci în funcție de valorile următorilor indicatori:

 C - adecvarea capitalului băncii (Capital adequacy);

 A - calitatea activelor (Asset quality);

 A - calitatea acționariatului;

 M - calitatea managementului băncii (Management quality);

 P - profitabilitate;

 L - lichiditatea băncii (Liquidity).

Avantajele sistemelor de rating sunt recunoscute de autoritățile de supraveghere din întreaga lume, lucru dovedit și de utilizarea lor extensivă în prevenirea fenomenului de contaminare bancară. Prin delimitarea instituțiilor de credit performante de cele aflate în dificultate, ratingul bancar permite o alocare mai bună a resurselor limitate ale autorității de supraveghere pentru a evita propagarea unor dezechilibre individuale la nivel de sistem.

Ratingul bancar permite atât identificarea instituțiilor de credit cu performanțe financiare scăzute și creșterea șanselor de reabilitare a acestora, cât și îmbunătățirea comunicării autorității de supraveghere cu operatorii din piață atunci când apare insolvabilitatea unei instituții de credit.

Cu toate acestea, metodologiile de

 the exploitation rates (the average cost of the deposits, the average efficiency of the credits, the margin credits/deposits);

 structure rates;

 the administration rates.

ROE registered an slightly inferior in 2007 (11,44% in 2007 as compared to 11,67% in 2006), in the conditions of a dynamics comparable of the net profit to the own capital. The ROE analysis based upon the determinant factors, using the **DuPont** decomposition, reveals a slight deterioration of the remuneration of the banking capital as a result of the decrease of the capacity of the assets to generate profit, from 1,46% in 2006 to 1,3% in 2007, in the conditions where the increase of the lever effect from 7,97 in 2006 to 8,82 in 2007, compensated only partially the reduction registered at the level of the economical profitability rate (ROA).

A more complex analysis on the level of performance of the banking institutions, correlated with the risk they assume in developing the specific operations the **rating systems** (CAMEL and CAAMPL), which evaluate the performances of a bank in accordance to the values of the following indicators:

 C - Capital adequacy;

 A - Asset quality;

 A - shareholding quality;

 M - Management quality;

 P - profitability;

 L - Liquidity.

The advantages of the rating systems are acknowledged by the supervision authorities from the entire world, which is proven by their extensive use in the prevention of the banking contamination phenomenon. Through the delimitation of the performing credit institutions by those in difficulty, the banking rating allows a better allocation of the limited resources of the supervision authority in order to avoid the propagation of some individual disequilibria at a system level.

The banking rating allows both the identification of the credit institutions with low financial and the increase of the chance of their

rating bancar utilizate de autoritățile de supraveghere reprezintă, mai ales, sisteme expert care furnizează evaluări doar pentru perioada la care se face analiza, fără a oferi semnale privind evoluțiile viitoare.

Odată cu amenințarea crizei economice internaționale și accesul tot mai dificil la finanțarea externă, băncile au început să încurajeze economisirea atât în lei, cât și în euro. Astfel, pentru a se asigura că nu vor rămâne fără lichidități, tot mai multe bănci au anunțat, la sfârșitul anului 2008, majorări ale dobânzilor la depozite, în funcție de bancă, tipul de depozit ales și moneda aleasă pentru economisire. Pe de altă parte în prezent, ritmul de creditare a încetinit drastic, din cauza faptului că sunt prea puțini clienți eligibili conform normelor B.N.R. În paralel, băncile au renunțat la ofertele de împrumuturi tentante de altădată.

În primul rând, la finele anului 2008, am asistat la o diminuare considerabilă a creditării, în special a creditului de retail. Unele bănci au renunțat chiar în a oferi anumite produse bancare de creditare, în special cele în valute.

B.N.R. a scăzut rata rezervei minime obligatorii cu 2%, injectând sume semnificative.

Dobânzile în piață au crescut semnificativ. În primă fază am asistat la o creștere exagerată a acestora pe piață interbancară, lucru ce a declanșat la un moment dat în conflict între banca centrală și anumite bănci din sistem, suspectate de provocarea unei crize de lichidități artificiale, după un atac al unor speculatori externi pe piața valutară românească.

A doua fază a creșterii dobânzilor s-a manifestat prin creșterea acestora atât la credite, cât și la depozite. Dacă până în toamna lui 2008 băncile se concureau în produse de creditare, ulterior competiția s-a manifestat prin atragerea de resurse de la populație. Dobânzile au ajuns la niveluri istorice, împingând totodată și o creștere a costurilor creditelor noi acordate. Acest fenomen s-a datorat în mare măsură

rehabilitation, and also the improvement of the communication of the supervision authority with the operators on the market when the insolvability of a credit institution occurs.

However, the banking rating methodologies used by the supervision authorities represent, most of all, expert systems which supply evaluations only for the analysed period, without offering signals regarding the future evolutions.

At the time of the threat of the international economical crisis and the more and more difficult access to the external financing, the banks began to encourage the saving both in lei and also in euros. Thus, in order to assure themselves they will not run out of liquidities, more and more banks announced, at the end of 2008, increases of the interests at deposits, in accordance to the bank, the type of deposit chosen and the currency chosen for the saving. On the other hand nowadays, the crediting rhythm has drastically slowed down, because of the fact that there are too little eligible clients according to the N.B.R. norms. Collaterally, the banks renounced at the former tempting loans offers.

First of all, at the end of 2008, we assisted at a considerable decrease of the crediting, especially of the retail credit. Some banks renounced even to offer certain crediting banking products, especially those in foreign currencies.

N.B.R. decreased the rate of the obligatory minimum reserve by 2%, injecting significant amounts.

The interests in the market increased significantly. During a first phase we assisted their exaggerate increase on the inter-banking market, which triggered at a certain moment a conflict between the central bank and certain banks in the system, suspected of having provoked a financial liquidities crisis, after an attack of some external speculators on the Romanian foreign currency market.

A second phase of the increase of the interests manifested through their increase both on credits and on deposits. If until the autumn of 2008 the banks were competing in

diminuării liniilor de finanțare primite de unele bănci din sistem din exterior, precum și datorită scumpirii acestor resurse, o dată cu diminuare rating-ului de țară al României.

De la intensificarea crizei și până la finele lui noiembrie, băncile din România au scumpit creditele de cel puțin două ori mai mult decât băncile-surori din regiune, în unele țări vecine, împrumuturile au devenind chiar mai ieftine. Astfel, în perioada august – noiembrie 2008, creșterea s-a situat între 3 - 5%, față de -3 – 0,6% în Bulgaria, 0,2 – 0,5% în Cehia, 0-1,1% în Polonia. Marja pe care băncile din România o folosesc pentru a calcula dobânda variabilă la creditele ipotecare este cea mai mare din regiunea central și sud-est europeană.

Consider că, în condițiile actuale, în care creditele vor rămâne greu de obținut până în vara anului 2009, băncile sunt obligate să atragă fonduri prin orice metodă, pentru a face rost de lichidități.

Bibliografie:

1. M. Oprețescu.(coordonator), „*Managementul riscurilor și performanțelor bancare*”, Ed. Universitaria, Craiova, 2006;
2. V. Cocriș, D. Chirleşan, „*Managementul bancar & Analiza de risc în activitatea de crediare*”, Ed. Universității A.I. Cuza, Iași, 2007;
3. P. Deaconu, „*Creditare bancară*”, Ed. Fundației România de Măine, București, 2008;
4. www.bnro.ro.

crediting products, afterwards the competition manifested through the attraction of new resources from the population. The interests reached historic levels, pushing at the same time an increase of the costs of the new granted credits. This phenomenon was due most of all to the diminution of the financing lines received by some banks from the system from the outside, and also because of the endearment of these resources, at the same time to the decrease of the country rating of Romania.

From the intensification of the crisis and until the end of November, the banks in Romania endeared the credits at least two times more than the sister-banks from the region, in some neighbour countries, the loans became even more cheap. Thus, during August-November 2008, the increase was situated between 3 - 5%, as compared to -3 – 0,6% in Bulgaria, 0,2 – 0,5% in Czech Republic, 0-1,1% in Poland. The margin some banks in Romania use to calculate the variable interest at the mortgage credits is the highest in the Central and South-East European region.

I believe that given the present conditions, where the credits will remain hard to obtain until the summer of 2009, the banks are forced to redraw funds through any method, in order to obtain liquidities.

Bibliography:

1. M. Oprețescu.(coordinator), „*Risk management and banking performances*”, Universitaria Publishing House, Craiova, 2006;
2. V. Cocriș, D. Chirleşan, „*banking management & Risk analysis in the crediting activity*”, Universității A.I. Cuza Publishing House, Iași, 2007;
3. P. Deaconu, „*Banking crediting*”, Fundația România de Măine Publishing House, Bucharest, 2008;
4. www.bnro.ro.